

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. Quinam sint proprii actus Charitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

perficit inclinationem naturæ, illa verò efficit, vt Proximos diligamus potius quam extraneos.

Ratio secundæ partis.

Secunda pars, quod inefficaciter debeant amari qui sunt sanctiores, facilis est, quia vnicuique tenemur velle bona illa quæ habet, idest gaudere de bonis quæ in ipso sunt, aliqui autem habent bona multo maiora quam alij, ergo saltē inefficaciter & obiectiue per complacentiam magis illos amamus qui sunt meliores.

Ratio tertiæ partis.

Tertia pars, quod efficaciter & appetitiue magis amentur qui sunt propinquiore admittitur ab omnibus, & probatur, quia per ordinem charitatis tenemur magis nos ipsos diligere, ergo magis etiam diligere tenemur eos qui magis sunt nobis coniuncti. Deinde omnis motus suam intensionem, & quasi pondus accipit ex ipso principio quo tendit in terminum, non autem ex ipso termino motus. Denique charitas non destruit, sed perficit naturam, inclinatio autem naturæ magis est ad magis propinquos.

Sed hoc tamen sic debet intelligi vt eum triplex sit coniunctio, teneamur magis procurare singulis ea bona quæ sunt debita tali coniunctioni, nam consanguineis tenemur magis procurare bona tam temporalia, quam spiritalia, cuius ea quæ ad Rempublicam pertinent, & sic de cæteris. Hoc autem intelligitur de bonis necessariis, nam ea quæ non sunt necessaria sicut nemini tenemur procurare, sic possumus illa procurare licet iis qui sunt minus coniuncti.

Quinam sint nobis magis coniuncti.

Quinam verò proximi sint nobis magis coniuncti disputat S. Thomas per multos articulos. Primo enim si fiat comparatio intra idem genus coniunctionis præferendi sunt ij qui maiorem habent coniunctionem intra idem genus, v.g. inter consanguineos pater præferendus est aliis omnibus, idēque in casu necessitatis tū temporalis, tū spiritalis tenetur quilibet magis amare ac potius subuenire patri quam filio vt probat S. Thomas art. 9. beneficia enim à patre accepta maxima sunt, vnde impietas grauior est occidere patrem quam filium: deinde filius comparatur cum patre tanquam pars cum toto, pater autem comparatur cum filio tanquam cum parte, vnde maior est coniunctio filij cum patre, quam patris cum filio. Similiter præferendus est pater matri vt docet S. Thomas art. 10.

Pater præferendus est filio & matri.

quia est præcipua causa filij, & ad ipsum præcipua spectat cura filiorum. Sed hoc tamen negat Suarez obligare sub mortali peccato. Denique negat Valentia id valere extra casum necessitatis, nam quilibet extra casum necessitatis tenetur præferre filium patri, quoad ea bona tū temporalia tū spiritalia quæ spectant ad promouendum bonum quod homo habet extra suum esse, quod S. Thomas tradit art. 9. quia ex Apostolo non debent thesaurizare filij parentibus, sed parentes filiis, pars enim non debet perficere suum totum, sed totum suas partes perficit. Comparatio autem benefactoris & beneficiati eodem modo fieri debet, ac comparatio parentis & filij quoad ordinem amoris appetitiui.

Comparatio inter coniunctos in ordine diuerso.

Secundò, si fiat comparatio inter eos qui sunt coniuncti in ordine diuerso, dicendum est quod quilibet præferendus semper est in rebus pertinentibus ad talem coniunctionem, in alijs autem bonis ille præferendus est, qui est coniunctior: v.g. in rebus ciuilibus præferendus est ciuis, alij consanguineo qui non est ciuis: in rebus militaribus præferendus est militiæ socius. Vnde S. Thomas recte colligit quod pater carnalis quoad spiritalia & temporalia præ-

Thom. I.

ferri debet in extrema necessitate, patri spiritali, amico cuiuslibet, & vxori. Quamuis videam id à nonnullis limitari, quia putant amicum aliquando esse posse adē insignem, vt præferendus videatur alicui patri, qui parum fuerit erga filium beneficus. Sed vniuersim tamen verum est, quod dixi, quia beneficia à patre accepta omnium sunt maxima & antiquissima. Neque tamen negauerim quod aliquando insignis amicus debet præferri consanguineo qui non est valde proximus imò extra casum necessitatis pater & filius spiruales, & vxor præferri possunt parentibus carnalibus. Quæ omnia persequuntur latissimè Valentia, Suarez, Coninx.

Dico quintò, inter eos qui nullo modo, vel qui æqualiter sunt coniuncti, tenemur eos magis amare qui sunt sanctiores. Ratio est, quia illi sunt Deo magis coniuncti & magis similes idē sunt magis digni amore. Et in hoc tantum ordo charitatis qui est in via mutabitur in patria vbi nulla erit necessitudo, quam illa quæ oritur ex similitudine præstantiori secundum gratiam & beatitudinem vt docet S. Thomas art. 13. sed non dubito tamen, quin etiam in patria coniunctio naturalis & spiritalis quæ fuit in via, sit etiam occasio magis amandi appetitiue coniunctiores quam sanctiores. Si tamen semper excipias fontes geminos salutis Christum & Mariam, aut alios eximia sanctitate omnibus maiores.

Ad primam, respondeo S. Augustinum voluisse tantum quod omnes Proximos eadem charitate propter Deum, & in ordine ad æterna bona diligere tenemur, vt docet S. Thomas art. 6. etiam Proximus diligatur propter solam Dei bonitatem, magis tamen diligitur qui magis est coniunctus vt satis probatum est.

Ad secundam, respondeo quod quamuis ratio diligendi sit Deus, regula tamen ad cognoscendum, quas personas magis velit diligere à nobis est coniunctio ad diligenter, quia gratia perficit, & non destruit naturam.

Ad tertiam satis patet ex dictis quinam sint nobis magis coniuncti, & quænam bona debeant singulis expecti.

QVÆSTIO III.

De interno actu charitatis
S. Thomas q. 27. & seq.

Non satis est dixisse quid amet charitas, propter quid illud amet, & quonam ordine amet, nisi dicatur etiam quibus modis amet. Hic enim internus est actus charitatis de quo videntur explicari debere quatuor, primum sit quidditas, seu quinam sint interni actus charitatis & quid illi sint. secundum præcipuæ illius proprietates. Tertium obligatio & necessitas. Quartum causæ ad illum influentes & effectus orti ex eo.

SECTIO I.

Quinam sint proprii actus Charitatis.

De solis actibus Charitatis elicitis hic ago, quorum videlicet materiale obiectum Deus est vel Proximus, vel nos ipsi, formale immediatum est perfectio increata Dei. Sunt autem illi partim prosequutiui dilectio, desiderium, gaudium, spes & audacia, partim auersatiui odium, fuga, dolor, timor, desperatio, ira.

LLII

§. I.

§. I.

Actus internus charitatis, prosequutus & maxime proprius amor super omnia.

A Morem strictum initio disputationis appellabam eum qui differt à desiderio & gaudio, ex eo quod sit motus voluntatis in bonum præcisè quâ bonum est, abstrahendo à præsentia & absentia. Difficultas ergo est utrum charitas talem aliquem actum eliciat præsertim circa Deum qui nec desiderium sit, nec gaudium.

Prima dubitatio.

Ratio autem dubitandi est primò, quia desiderium & gaudium ita opponuntur, ut nihil inter illa mediet, nihil enim mediū est inter bonū præsens, & bonum absens, amicus enim & bonum eius, vel absunt, vel ad sunt: si primū delectant, si secundum desiderantur, ergo circa Deū nullus actus est amor strictus. Deinde omnis appetitus naturalis concupiscentia est, vel cōplacentia, ergo actus etiam elicitus, vel est desiderium vel delectatio. Denique illa inclinatio quam vocamus amorem, est motus quō volumus alteri bonum, sed velle bonum est, desiderare, vel gaudere, ergo amor ille charitatis est vel desiderium vel gaudium.

Secunda dubitatio.

Secundò, ille omnis actus est gaudium qui versatur circa bonum præsens non abstrahendo ab eius existentia & præsentia: sed omnis actus quo attingitur perfectio increata, versatur circa bonum existens & præsens non abstrahendo ab eius existentia & præsentia, nam omnis perfectio diuina necessariò apprehenditur ut existens, cum apprehendatur ut ens à se summè actuale, neque præcindi potest ab existentia, quia sic non conciperetur ut diuina, ergo circa Deum non datur strictus amor. Denique de Deo non est scientia simplicis intelligentiæ, ergo neque amor strictus.

Conclusio membrorum.

Dico primò, primum & maxime proprium charitatis actum esse amorem Dei & Proximi, qui nec est desiderium neque gaudium sed motus & inclinatio voluntatis in Deum summè bonum, & ad volenda ei bona, gratuitus, efficax, totalis & super omnia.

Distinctio verioris amoris à gaudio & desiderio.

Primam partem de distinctione dilectionis Dei à gaudio & desiderio, negat Aureolus contra doctrinam communem Theologorum, cui etiam repugnat Hardatus *disp. 55. sect. 8.* ubi concedit actum illum duas habere formalitates amoris, & desiderij. Probat, quia ille actus est formaliter amor strictus, non autem gaudium quoties bonum quod volo alteri abstrahit à præsentia, & absentia, sed possum velle bonum Deo abstrahendo, à præsentia & ab absentia huius boni, ergo potest circa Deum haberi strictus amor qui nec sit desiderium nec gaudium. In actu igitur amoris duo distinguenda sunt bonum quod Deo volo, & bonitas Dei propter quam illud volo, verum est quod bonitas Dei est semper actualis & præsens, sed bonum quod Deo volo est aliquando præsens, aliquando absens, aliquando abstrahit ab utroque, & hic est verus amor.

Propria eius definitio.

Secunda pars, est propria definitio actus illius prosequutiui qui dicitur dilectio, & satis patere videtur ex dictis de natura amoris in genere, est enim inclinatio voluntatis in dilectum tunc videlicet amat quando extra se mouetur & migrat in rem amatam incumbens in illam, & ad volenda ei bona tota intendens. Tunc ergo Deum amat voluntas quando ex apprehensione ac complacentia diuini boni, elicit actum quo inclinatur in ipsum, & vnitur illi, quia ille infinitum bonum est, actus nimirum ille quo mouetur amatorie in Deum est formalis unio ex qua fit formaliter ac velit bona omnia dilecto, de

illo cogitet, illum admiretur, prædicet gaudeat, magni faciat, omnibus præferat, quæ omnia sequuntur illam, quam dicebam vnionem. In actu autem signato dico me amare Deum, quando dico me in illum inclinari, & illi vniri, adeo ut illi velim omnia bona tum interna tum externa &c.

Tertia pars, tres conditiones proponit veri amoris, primò ut sit gratuitus, quia nimirum ratio, mouens ad amorem sola est Dei bonitas, pulchritudo, perfectio infinita. Secundò esse debet efficax & absolutus, adeo ut videlicet dicat volo in omnibus Deo placere, non autem tantum dicat vellem, qui amor est imperfectissimus, & reperitur sæpè in peccatoribus. Tertia conditio est ut sit super omnia, & ex toto corde, ex tota anima, ex totis viribus, id est, summus appetitiue, ut dictum est.

Ad primam, respondeo quod inter bonum absens & præsens, pro ut sunt realiter à parte rei, nihil omnino medium est, nam omne bonum absens est, vel præsens: sed tamen inter utrumque illud bonum pro ut intellectu, vel voluntati obicitur mediat ratio quidditatiua boni pro ut abstrahens à præsentia, & absentia, quod verè est obiectum amoris. Appetitus naturalis nō est solum cōcupiscentia vel cōplacentia, sed appellari potest etiam amor, nam materia est verus appetitus formæ, abstrahendo etiam à præsentia & absentia. Amoris, desiderij & gaudij obiecta formalia differunt in eo quod amor abstrahat à præsentia & absentia. Denique quando dicitur quod amare, est velle alteri bonum, illud (velle) neque significat complacentiam, neque desiderium, sed inclinationem illam & vnionem cum dilecto, ex qua oritur desiderium illud quod propriè benevolentia dicitur, & est effectus amoris potius quam amor.

Ad secundam, respondeo quod omnis perfectio diuina necessariò apprehenditur existens atque adeo non amatur nisi existens, quamuis possit amari præcisè ut est bona, & attingatur materialiter tantum ut existens. Distinguitur ergo illa minor, omnis actus quo attingitur perfectio increata versatur circa bonum existens, versatur materialiter concedo, versatur formaliter circa illud ut existens, nego. Amor enim non debet materialiter abstrahere ab existentia, sed tantum formaliter. Deinde monebam nuper quod bonum propter quod Deum amo, est quidem semper existens, sed bonum quod Deo volo non est semper præsens. Dixi olim quod Deus non potest se ipsum cognoscere per scientiam simplicem, quia illa nullo modo cognoscit existentiam obiecti, alioqui non differret à scientia visionis: amor autem differt à gaudio, quia gaudium formaliter est de bono ut existente, amor autem esse potest de bono existente, non tamen ut existente formaliter.

§. II.

Reliqui actus interni charitatis.

Propter primarium illum actum maxime proprium charitatis qui dilectio est quatuor etiam alios elicit charitas tum erga proximum, tum præcipue erga Deum, actus prosequutiui, desiderium, gaudium, & audaciam, sex auerlatiuos circa malum Dei summè dilecti odium, fugam dolorem, desperationem, timorem, iram. Circa quos omnes leuis dubitatio esse potest, primò utrum desiderium charitatis proprium versetur circa ipsum Deum, an verò tantum circa ea quæ Deo bona sunt. Secundò utrum aliqui actus charitatis ita sint auerlatiui, ut nullo modo sint prosequutiui. Tertio quis inter eos sit alio perfectior.

Ratio

Tres eius conditiones.

Solutio primæ dubitationis.

Solutio secundæ.

Prima dubi-
tatio.

Ratio verò dubitandi de priori puncto est, quia nullus actus qui est de obiecto ut existente potest esse desiderium illius: sed omnis actus circa Deum est de obiecto cognito ut existente, ergo nullus actus circa Deum esse potest desiderium.

Secunda du-
bitatio.

Secundò, pro posteriori puncto, ille actus non est purè auersatiuus, quo attingitur summum bonum, sed in actu charitatis etiam auersatiuo attingitur summum bonum, doleo enim de peccatis quia offendi Deum summè bonum, ergo nullus actus charitatis est purè auersatiuus.

Tertia dubi-
tatio.

Tertiò, inter amores Proximi, ille perfectior est cuius obiectum est magis nobis coniunctum, sed amicus est nobis magis coniunctus, quam inimicus, ergo amor amici perfectior est quam amor inimici.

Conclusio.

Dico secundò, charitas ex propria etiam inclinatione sua elicit actus desiderij, complacentiæ, spei & audaciæ tum circa Deum ipsum & possessionem eius ac præsentiam, tum circa bona eius.

Desiderium
de Deo & de
bonis eius.

Prima de desiderio negatur ab Aureol Durando, Hurtado qui negant desiderium charitatis immediate posse versari circa Deum, sed circa solam eius possessionem ac præsentiam, sed facile tamen probatur ex dictis olim de Spe, quia Deus & eius possessio faciunt unum finem adequatum qui totus immediate desideratur, imò in charitate multò id videtur manifestius, quia visio & præsentia Dei non desiderantur ut bonum ipsius amantis, sed ut bonum ipsius Dei. Deinde amor eo ipso quo est inclinatio ad vnionem, est inclinatio etiam ad præsentiam, ad quam perpetuò aspirat. Deinde verò inclinatio ad ea volenda quæ sunt Deo bona gloriam scilicet & honorem, & super omnia ipsum etiam amorem.

Gaudium de
Deo & de
bonis eius.

Secunda, pars de complacentia & gaudio est etiam euidens, quia eadem virtus quæ inclinatio ad desiderandum amicum absentem & bona quæ amicus non habet, inclinatio etiam ad gaudendum de amico præsentem, & de bonis quæ habet.

Spes & audacia.

Quod si bona quæ dilecto desiderat sint absentia & ardua elicit actus Spei & audaciæ tendens in illa efficaciter, & suscipiens media difficilia.

Actus auersatiui.

Dico Tertiò, actus etiam charitatis sunt sæpè auersatiui, circa ea quæ sunt Deo mala, odium, fuga, Dolor, timor, desperatio, ira. Eminent autem inter illos detestatio dolorem adiunctum habens, quæ vocatur contritio, cuius naturam, effectus, proprietates dedimus in tract. de penit. ubi etiam ostensum est, istos actus formaliter esse purè auersatiuos, quamvis semper sint prosequutiui virtualiter, quia eorum formale obiectum est Dei bonitas, quæ non attingitur ut (quod), sed ut (quo).

Nobilitas
horum actuum
comparata.

Dico quartò, actus charitatis circa Deum sunt perfectiores, quam actus auersatiui, cum eorum obiectum sit nobilius: similiter actus auersatiui sunt minus perfecti quam prosequutiui, & inter prosequutiuos, amor est nobilior reliquis, cum perfectius attingat Deum, & cæterorum sit radix, inter amores proximi nobiliores illi sunt, qui sunt conformiores ordini charitatis. De amore charitatis circa inimicos dicitur scilicet. 3. quomodo secundum quid sit reliquis perfectior, quam amor amicorum, quia est difficilior & purior, quamvis amor amicorum ex obiecto sit melior.

Solutio prima
dubis.

Ad primam, respondeo distinguendo minorem, omnis actus circa Deum ut sic seorsim à visione ac præsentia, est de obiecto existente, concedo, omnis actus circa Deum ut sic, simul & visionem est de obiecto existente nego. Neque tamen illud desiderium

Tom. I.

est de sola visione, nam est immediatè, de Deo ut fine (qui) & de visione ut fine (quo), nam uterque appetitur omnino immediatè.

Solutio
secunda.

Ad secundam, patet ex dictis actus charitatis auersatiuos versari quidem circa Dei bonitatem ut (quo), sed versari circa solum Dei malum ut (quod) actus qui versatur circa solum malum, ut (quod) est purè auersatiuus formaliter, quamvis sit prosequutiuus virtualiter cum ergo dicis, ille actus non est tantum auersatiuus, quo attingitur Deus ut bonus si attingatur Deus ut (quod), concedo, si attingatur tantum ut (quo) nego. Obiectum enim formale non amatur, sed est id propter quod aliquid amatur.

Ad secundam, nihil superest dicendum post ea, quæ in vltima conclusione posui.

SECTIO II.

Quenam sint præcipue proprietates actus interni Charitatis.

Explicatà quidditate, sequuntur statim proprietates mirabiles actus charitatis quas indicasse breuiter satis erit, prima sit supernaturalitas, secunda imperium in omnes virtutes, tertia quod non habeat mensuram, quarta efficacia ad iustificandos impios, iustos locupletandos, & coronandos.

§. I.

Supernaturalitas actus Charitatis.

Dico primò, actum charitatis etiam purè affectiuum & imperfectum esse supernaturalè secundum substantiam omnino intrinsecè ac ex obiecto formali, proptermotiuo non proptèr purè terminatiuò. Itaque omnino sequitur ex sæpè disputatis tum in tract. de gratia, tum de supernaturalitate fidei.

Conclusio.

Prima, enim pars quod hic actus sit verè supernaturalis & indebitus omni naturæ pronuntiatur ab Apostolo charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per spiritum sanctum qui datus est nobis, aliàs dicit quod charitas est finis præcepti, vinculum perfectionis, melior fide ac spe, imò & illarum vita: certò asserunt etiam Patres quod sine gratia nullus elici potest actus charitatis, hoc enim opus est omnium perfectissimum, est maximum opus pietatis, & maximè ad salutem conducens, ergo gratia maximè ad illud necessaria est.

Est supernaturalis.

Secunda pars, quod non secundum modum, sed secundum substantiam & intrinsecè entitatem sit supernaturalis patet etiam ex dictis de fide, quæ applicari huc omnino possunt. Deinde rectè probatur à Suarez l. 2. de gratia c. 4. §. 6. 14. & 15. præsertim quia nullus modus accidentaliter potest assignari per quem actus charitatis denominari possit supernaturalis, non enim ex sola Dei acceptione, ad meritum est supernaturalis ut putat Durandus nec ex sola intentione actus ut placet Scoti: nec ex auxilio gratiæ per quod producitur ut alij contendunt, si enim exigit intrinsecè gratiam est supernaturalis in se ipso non autem per aliquid superadditum, si non exigit gratiam, ergo illa est inutilis: vel ex sola fide quæ illi præluet, & hoc impugnari facile potest, quia posita visione beata si tolleretur concursus ad actum supernaturalem charitatis, erumperet voluntas in amorem naturalem cui tamen prælueret cognitio supernaturalis.

Est supernaturalis, secundum substantiam.

Tertia pars quod habeat ille actus ex obiecto

ELL 2

quod